

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Religia lui Inger Suleman.

În pitorescul Bihor, cercul pretorial al Cei-căi-maghiare, pe valea frumoasă a Pomezului, în comuna Câmpani, este un parc mare cu tot felul de pomi. Și parcul e împrejmuit cu grilaj înalt, și în mijlocul parcului pe un loc ridicat este zidit un castel cochet. Și castelul a avut mulți proprietari pripășiți din țări străine, iar proprietarul de azi al parcului și-al castelului este un om singuratic, ce răspunde la numele de Inger Suleman și care se mai intitulează de emir al Somalei.

Dar trecutul lui e o enigmă, și se pierde în domeniul nesiguranței. După înfățișare, port și credința, ce-a profesat-o până acum, este Turc și a luat parte la luptele turcești cu Italia. N'are însă harem, nici înclinări turcești și unica lui soție legitimă nu trăiește cu el. Și iară se mai spune, că de obârșie e jidan din Timișoara, unde îi trăia mama. Dar mama lui de câte ori îl cercetă, se ducea la biserica românească, aducea prinoase, făcea închinăciuni și rugăciuni după legea noastră. Și când a murit preoții români au prahodit-o și apoi a fost transportată în cimitirul din Timișoara.

Și Inger Suleman a fost om de lumea mare. În zilele bune îi plăceau chiefurile șgomotoase, și străbatea satele din jur până la Beiuș și Oradea-mare în caleasă luxoasă, la care erau înhamăți totdeauna 4 cai iuți ca fulgerul.

Și-i mai plăcea, ca lumea să vorbească mult de el. S-a și avântat în politică militantă, a ajuns candidat de deputat, dar s'a ales numai cu atât...

Pe urmă banii s-au isprăvit, și el devine un naufragiat politic! Pe urmă văzând cum se întinde golul în jurul său, s'a retras în liniștea din mica sa împărăție, a zăvorit porțile castelului și a început a medita asupra deșertăciunii acestei vieți...

Și-a venit războiul lumii, și au plecat brațele vâjnoase să apere țara! Satele au rămas pustii cu moșnegi gârboviți, cu femei și copii nemângăiați și uluiți înainte de vreme!

Și Inger Suleman n'a intrat în șirul luptătorilor, deși Turcia ni-e aliată, ci a rămas în singurătatea castelului său! Din cerdac privea la lumea *din afară*, auzeă plânsete, vaiete și cântece de jale, iar el medita asupra deșertăciunii acestei vieți, și scria broșuri religioase.

Au trecut doi ani și jumătate de atunci, femeile năcăjite și copiii orfani privesc înlături așteptând un semn de mângâiere și de alinare a durerilor și grijilor. Dar cine să mângâie nu se află și vorbă potolită nu le spune nimeni! Atunci Inger Suleman a zis: „Acum a sosit timpul meu!“ Și iată într'o dimineață frumoasă de primăvară porțile castelului se deschid, stăpânul călare pe un roib stacogiu trece în galop spre culmile pădurilor, ce împrejmuesc Pomezul. Acolo a aflat o stâncă solitară. Din sus de ea se întind păduri frumoase, din jos curge în șoapte line, un pârâu cu apă curată, ca sufletul unei fecioare. Din colo de pârâu trece șerpuitor spre Dobrești drumul comitatului.

Acolo a stat Inger Suleman ziua întregă. Când s'a reîntors spunea tuturor, că a avut vedenii la stânca solitară. Acolo i-a spus un glas tainic, să nu umble după bunuri pământești, că el are altă menire, menire dela Dumnezeu, să înființeze o religie „adevărată“ și să chieime popoarele la înviere religioasă.

Și iată că de atunci se înfățișează ca un nou Mohamed, ca un profet proaspăt, dar nu ca un profet al lui Allah, și nu pentru poporul turcesc, ci ca un profet al Dumnezeului nostru și în mijlocul poporului nostru.

Și-n toată Sâmbăta se duce la stânca solitară, căci „Sâmbăta e ziua Domnului“, și se roagă și se închină. Iar Dumineca își înoeste rugăciunile pentru mulțimea, ce aleargă acolo. Că vin în șiruri lungi de trăsuri Ungurii din Târcaia, Remetea, Ceica, Români din satele din jur, — uniți și neuniți — vin pocăiții din Albești și toți își unesc glasul în rugăciunile noului profet.

Inger Suleman se ridică pe stânca solitară, norodul stă în drum, și profetul după ce își rostește rugăciunile pofteste norodul, să-și întindă degetele în apa pârâului, să-și ude fruntea, și

să treacă la el, de voește să între în împărăția lui Dumnezeu. Norodul îl ascultă, căci cine n'ar vrea să vină împărăția lui Dumnezeu?

Pe toți îi împarte apoi în cete după limba și confesiunea „de acasă” și le poruncește să rostească rugăciunile ce le știu și le au învățat dela mamele lor, sau dela preotul și dascălul din sat.

Și el stă pe stâncă și le spune vorbe mângâitoare imitând predica de pe munte a Hristosului Dumnezeu, în care el nu crede.

Iar seara norodul se întoarce acasă și pocăiții dela Târcaia emulează cu pocăiții dela Albești și Vinteri, — în cântări religioase. Și răsună văile, luncile și creștinii noștri stau nedumeriți și privesc cu admirație la celece văd și aud.

Negreșit, avem de a face cu o apariție bolnăvicioasă în un mediu bolnăvicios. Dar nu e eschisă posibilitatea să se formeze o nouă sectă religioasă pe lângă multe altele.

Poporul doar caută liniște și mângâiere sufletească, unde crede, că i-se dă, căci amvoanele noastre sunt prăfuite și stau mute, sguduirile crâncenului războiu, n'au sguduit din comoditatea și nepăsarea lor păgubitoare multe fețe sfințite. Darul primit la hirotonire e subordonat preocupărilor de ordin economic și material și înjosit de îndeletnicirile celor mai umiltoare păcate.

Predicați sfințiți părinți, și nu ascundeți talantul ce vi-s'a dat! Nu lăsați turma să se resfire de capul ei, că de o veți lăsa, vă veți trezi cu bisericile goale și cu porțile caselor închise!

Senin.

De ești tu fiul lui Dumnezeu

pogoară-te de pe cruce!

Cuvintele acestea pline de ură și de batjocură le strigau farizeii, cărturarii și unii din popor lui Isus cel răstignit pe cruce, chiar atunci când durerile îi erau mai grele. Mântuitorul lumii săvârșea cea mai mare operă de binefacere, chiar atunci când răutatea omenescă și-a ajuns culmea față de El. Ori cât strigau contrarii lui Isus să se pogoare de pe cruce, dacă poate, Isus îi lăsa fără răspuns, știind că crucea va fi cea mai mare binefăcătoare a lumii? Farizeii, cărturarii și poporul, învățoșăți la inimă, văzând pe Isus răstignit pe cruce, credeau, că în fine au triumfat puterea și în țelepiciunea lor deșertă asupra învățătorului, pe când moartea pe cruce alui Isus, însemnă chiar înfrângerea lor desăvârșită, și biruința glorioasă a celui ce venise pe pământ în numele Domnului.

Crucea cea cu amare suferințe dovedea pe de o parte nevinovăția și puterea lui Isus, iară pe de altă

parte, vestea cu glas tare, răutatea și slăbiciunea celor ce l-au condamnat. Steaua dela Vifteen vestise oamenilor venirea lui Isus în lume, iară crucea de pe Golgota cuvânta biruința lui pe această lume.

Contrarii lui Isus credeau că chiar prin cruce se vor înfrânge învățăturile lui Isus, pe când ele chiar prin cruce au luat un avânt nou și puternic.

Pe lângă vieța curată, pe lângă numeroasele minuni Isus murind pe cruce aducea cel mai puternic argument pentru adevărul învățăturilor sale. Păstoriul cel bun care și-a jertfit liniștea și puterea, vindecând și învățând, acum la urmă și-a dat și sufletul său pentru turma, de a cărei mizerie trupeză și sufletească, i-s'a făcut milă până la lacrimi de atâtea ori.

Isus pentru binele și vieța omenimei nu se putea pogorî pe cruce nu pentru că nu avea putere.

Omenimea pe vremea aceea eră adânc decăzută moralicește și de aceea avea neapărată lipsă de un învățător, care să meargă până la moarte pentru propagarea unui nou și sfânt ideal de vieță.

Prin moartea pe cruce a lui Isus, învingerea creștinismului asupra păgânismului eră numai chestiune de timp. Ori câte piedici, ori câte cruzimi i-se puneau în cale, creștinismul trebuia să învingă pentru seninătatea, pentru originea lui Dumnezeu, pentru puterea lui dătătoare de sănătate trupeză și sufletească.

Oamenii scârbiți de orgiile și de desnădejdele păgânismului erau însetați după liniște sufletească, după curaj moral, după dreptate și adevăr. Și creștinismul ce isvoră din cruce le oferea din belșug acestor însetați tot ce căutau. Isus murind pe cruce în cele mai cumplite chinuri, a arătat vădit că atât de mult iubeste vieța noastră a oamenilor, încât și-a jertfit pentru mântuirea ei însași vieța sa.

„Însuși Voltaire, celebrul păgân modern, recunoaște, că nici cel mai mare filozof al anticității nu a fost în stare să schimbe măcar năravurile vecinului său pe când Isus a schimbat fața lumii.”

Dară dacă nu eră Isus cel singur capabil pe lume să deie alt curs minții, inimii și muncii omenesti? Unde ajungea lumea? De sigur în cea mai mare stricăciune sufletească și prin aceasta stricăciune la moarte.

Iată deci pentru ce nu s'a pogorât Isus de pe cruce, cum pretindeau în ură și batjocură, farizeii și soții lor coplesți de păcate.

Isus prin răstignirea sa pe cruce voia să ridice omenimea din mocirla imoralității în care zăcea și să sădească în sufletul ei un duh nou și curat.

Faptul, că un învățător atât de curat la inimă, atât de înțelept și puternic în fapte, a primit fără șovăială moartea pe crucea făcătorilor de rele, a trebuit să sguduie lumea din temelii. Lumea încetul cu încetul trebuia să alege pe cine să urmeze; pe farizeii și cărturarii asemănători mormitelor frumoase pe din afară și pline de putreziciune pe dinlăuntru, ori pe Isus consecvent în vorbele și faptele sale până la moartea cea mai grea. Neghina și grăul trebuiau să-și dovedească dreptul la existență prin gustul lor adevărat.

Farizeii, cărturarii și poporul în loc să fie văzut în moartea lui Isus pe cruce *suprema jertfă și suprema iubire pentru omenimea ei, au văzut neputință și în-*

frângere. De aici cuvintele lor netrebnice: „De ești tu fiul lui Dumnezeu pogoară-te de pe cruce”. Și prin aceste cuvinte prăbușiră și moartea lor proprie.

— Și creștinismul nostru a celor de astăzi va fi așa precum înțelegem adevărul central al creștinismului, răstignirea de bună voie pe cruce a Domnului nostru Isus Christos. Pentru cine înțelege bine acest adevăr, crucea este un nesăcat izvor de mângâiere și înălțare. *Crucea stropită cu sângele Mântuitorului lumii este simbolul jertfei și al iubirii.* Ori unde stă crucea, la marginea drumului de țară, ori în mijlocul altarului, ne îndeamnă la *jertfă și iubire.* Crucea o poate iubi și înțelege numai acel creștin în a cărui suflet sau sălășluit aceste două sentimente. Și fericit este un astfel de creștin care a înțeles crucea și știe *jertfă și iubi.* Isus Hristos a jertfit și iubit și așa a mântuit lumea de peire. Și tu creștine, dacă jertfești și iubești îți poți mântui viața ta. Fiecare zi, dacă vrei să o trăiești bine și frumos, îți cere puțină jertfă și iubire. De câte ori trebuie să îți jertfești poftele trupului ca să ieși învingător sufletul. De câte ori trebuie să îți jertfești viața ta puțin, ca din jertfa aceasta să răsară fericirea copilului tău. Ești capabil de jertfă? Reușești! Nu ești capabil de jertfă! Ai pierit. Mergi și în-genunchiază înaintea crucii, sărută-o și te roagă cu-cernic înaintea ei. Gândește-te la toate jertfele ce trebuie să le faci în viața ta și atunci o să îți fie nespus de dragă crucea, care predică jertfa!

O zi fără un strop de iubire e ca o zi mohorâtă, fără soare.

Familia ta, prietenii tăi, cunoscuții tăi în năcazurile lor cer dela tine un strop de iubire. Le-ai dat acest strop, atunci i-ai ajutat în greul vieții și îți-ai câștigat un capital mic de recunoștință. Cu cât vrei să crească mai mare acest capital, atât de necesar în viață, iubește mai mult pe cei din jurul tău.

Gândește-te pe câți ai tu să iubești în viață și atunci sufletul tău se va trage singur la cruce. Crucea înseamnă cea mai mare iubire pe pământ. Învață deci dela ea să iubești și tu mult. O vorbă cuminte zice, că cel mai mare dușman al omului e inima lui proprie, atunci când e plină cu ură și cu îngâmfare. Dacă vrei deci iubite creștine, să gonești pe dușmanul tău cel mai mare, gândește-te adeseori la cruce. Învață din jertfa și iubirea ei să jertfești și să iubești și tu. Ascultă și pricepe ce zice biserica ta despre sfânta cruce: „Crucea e păzitoarea a toată lumea, crucea e podoaba bisericii, crucea stăpânirea împăraților, crucea întărirea credincioșilor, crucea ingerilor mărire și dracilor rană”.

Ai înțeles iubite creștine crucea!

Ai primit în suflet creștinismul adevărat și așa îți-ai mântuit sufletul în viața aceasta și în cea de veci.

Învierea lui Hristos a urmat după cruce. Și înviera ta va urma după ce ai purtat crucea, ai priceput o și iubit-o mai prăsus de toate din lumea aceasta.

X.

Nr. 99 F. G.

Dela fundațiunea Gozsdu.

Apel.

În temeiul concluzului Nr. 7. pct. 3. din ședința dela 17/30 Martie a. c. a reprezentanței fundațiunii Gozsdu, toți bursierii acestei fundațiuni aflători în serviciu militar, sunt recercați a notifica biroului fundațiunii meritele ce și le-au câștigat pe câmpul de luptă, — intrucât acele au fost recunoscute prin distincții din partea Majestații Sale regelui nostru, respective din partea forurilor militare competente.

Intrucât vre-unul din bursierii a murit moarte vitejească pentru apărarea tronului și a patriei noastre, rudeniile sunt pofte a încunoștință despre aceasta cancelaria fundațională, înaintând aici și documente vrednice de credință despre trecerea lor glorioasă din această viață.

Părinții, respective aparținătorii stipendiștilor, cari intrând sub drapel și ajungând în prinsoare nu sunt în situația de a se putea justifica, sunt datori a face cunoscut faptul acesta cancelariei fundaționale.

În genere, fiecare bursier aflător în serviciu militar e îndatorat a arăta, că din cauza intrării la armată nu poate continua studiile, ca astfel biroul fundațiunii să aibă deplină orientare asupra stării fiecărui bursier și să se poată lua măsurile necesare pentru acordarea bursei la anul de voluntar.

Întrelăsarea acestei îndatoriri se va considera ca neglijență din partea bursierilor, cari și de altcum sunt datori să notifice la sfârșitul fiecărui an școlar în termen legal sporiul în studii, iar dacă din anumite cauze nu cercetează prelegerile, au datorința de a le arăta, căci neglijența poate avea ca urmare sistarea stipendiuului.

Răspunsul la acest apel se așteaptă până la 5 August st. n. a. c.

Nagyvárad (Oradea-mare), în 1/14 Iunie 1917.

Biroul Fund. Gozsdu.

Nr. 100 F. G.

Concurs.

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozsdu pe anul școlar 1917/18, la universități, facu tăți, școale superioare, școale militare și școale medii, se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățian ungar și aparține bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române:

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul școlar despre sporiul în studii în anul școlar 1916/17, iar cei dela facultăți și universități indicile despre toate semestrele ascultate până acum:

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreunate cu studiul, spre care scop să producă atestat dela direcția politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscrise de protopresbiterul concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, — să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală în decursul intervalului de timp când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voiește să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali ai fundațiunii, nu va fi împărțit de stipendiu.

5. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea concesiunii ministeriale.

6. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termen, nu vor fi considerate.

7. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

8. Petițiunea instruată cu toate documentele susamintite este a se adresa către reprezentanța fundațiunii Gozsdu și a se trimite la cancelaria fundațională, de prezent în Nagyvárád (Oradea-mare), Strada Beöthy Ödön Nr. 9. — până la 23 Iulie/5 August a. c.

9. Spre orientare se obsearvă, că din fundațiunea Gozsdu numai tineri pot beneficia de burse, deci petițiunile elevelor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poftiți ca până la 2/15 Iulie a. c. să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1916/1917, căci altcum li se va sistă bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum

În adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin cari li s'a votat bursa pe anul școlar trecut

Bursierii aflători în serviciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul respective atestatului despre studiile făcute până acum, — și atestat de serviciu dela autoritatea militară concernentă din care să se facă evident timpul petrecut la armată, deci nu e destul dacă se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Nagyvárád (Oradea-mare), 1/14 Iunie 1917.

Vasilie Mangra,
arhiepiscop și mitropolit

Dr. Gheorghe Comșa
secretar.

CRONICA.

Episcopul Gherlei. Vineri după amiază la orele 3 a depus noul episcop greco-catolic al Gherlei, Dr. Iuliu Hossu, jurământul de fidelitate în mâinile Majestății Sale regelui Carol, în palatul regal din Buda. Formula jurământului a cetit-o contele Apponyi Albert, noul ministru de culte și instrucțiune al țării.

† **Emilia Pinteru** născ. **Petrașiu** preoteasă, după lungi și grele suferințe, împărțită fiind cu sfânta taină a cuminecturii, a reposat în 12 Iunie st. n. la 8 ore seara în etate de 42 de ani și 26 ani ai fericitei căsătorii. Inmormântarea a avut loc Vineri în 2/25 Iunie la orele 10 a. m. în cimitirul gr. or. rom. din Mișca. *Fie-i țărâna ușoară și memoriu binecuvântată!*

Moga de Broczkó. Majestatea Sa Împăratul și Regele Carol, a conferit domnului Victor Moga, colonel în regimentul din infanterie numărul 50, predicatul „de Broczkó”, pentru sine și pentru urmașii săi, pe lângă scutire de taxă și pe lângă recunoașterea vechei nobilimi ungare a familiei sale.

Apel. Din încredințarea președintelui nostru Simeon Cornea preot în Batania, rog pe foștii colegi cu cari am absolvat cursurile teologice în Arad la anul 1891—1892 să binevoiască cu reîntoarcerea poștei să-mi răspundă la următoarele: 1) Proiectata convenire colegială de 25 ani dela absolvare, când și unde să se țină? 2) Locul locuinței și anii de serviciu. 3) Decumva nu ar fi toți colegii de un acord pentru ținerea convenirei și acel caz să mi-se comunice. Acei colegi sunt: Georgiu Papp junior, Romul Motorea, Constantin Puticiu, Georgiu Papp senior, Terențiu Moga, Teodor Pop, Aurel Rocsin, Ioan Simoc, Ilie Lucața, Iosif Popoviciu, Romul Cărăbaș, Terențiu Micluța, Al-xandru Nica, Traian Pețian. Al fraților Voastre coleg: Georgiu Cherecheșiu preot.

Școală veche. În Droutheim din Norvegia școala catedrală și-a serbat aniversarea de 700 de ani. Școala — ce arată și numele — e în strânsă legătură cu catedrala, care e cea mai însemnată zidire bisericască în părțile scandinave de nord, a fost zidită supt întâiul mitropolit norvegian, Jouara. Țara întreagă a luat parte la serbare.

Banca generală de asigurare din Sibiu. În cei 5 ani de existență, ani grei și plini de piedeci, a plătit la nefericiți asigurați (cari și-au susținut în ordine deplină asigurările) peste 300.000 (treisute mii cor.) despăgubiri, urmând numai în linia a doua acționarii, cari au beneficiat de 240.000 cor. dividende. *Fondurile de garanție* începute cu 1 milion și două sute de mii de coroane astăzi se urcă peste 1,700.000 de cor., deci o creștere de o jumătate milion. Dacă adăugăm: la suma daunelor plătite numai 300.000 cor., la suma dividendelor plătite numai 200.000 cor., și la urcarea fondurilor de garanție numai 500.000 cor., rezultă un spor în economia poporală de un milion de cor. în cei cinci ani grei prin care a trecut. Avem toată nădejdea, că revenind la timpuri normale și bucurându-se de sprijinul tuturor oamenilor înțelegători ai noștri, (poate că se vor convinge și ceice au întâmpinat „Banca” la început cu oarecare neîncredere tănuită) va împărțea pe câți mai mulți economi de scutul asiguraților. Azi oricine se poate convinge, că „Banca” generală de asigurare poate garanta singură apărarea materială contra daunelor de foc a întregii dieceze a Aradului.

Mulțumită publică.

Subscrișii aducem mulțumita noastră tuturor acelora, cari au strecurat cuvinte de mângâiere în sufletele noastre adânc întristate prin trecerea la cele vecinice a preaiubitei noastre soții și mamă dulce, precum și acelora, cari prin participarea lor la înmormântare au petrecut în ultima cale resturile pământești ale aceleia ce am avut mai drag pe lume.

Mișca, 4/17 Iunie 1917.

Teodor Pinteru și familia
preot ort. rom.

Nr. 1931/1917.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și de limba și literatura germană dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiul împreunat cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor. în caz de aplicare provizoră numai 2200 cor.
2. Cvinecvenalele (6) de câte 200 cor.
3. Bani de cortel 800 cor. respective pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.
4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de penziune în sarcina statului

Dela recurenți se cere să aibă cvalificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și cvalificația conform §-lui 122, punct 10 din Statutul organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului ortodox român din Arad, în **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente și informațiuni:

- a) Autobiografia pe scurt a recurentului.
- b) Atestat de botez din matricula bisericească, din care să se vadă, că respectivul e român de religiunea gr.-or.
- c) Atestat despre cvalificația recurentului.
- d) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat dejă și până aci ca profesor la vre'un institut de învățământ.
- e) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința consistorială dela 18/31 Maiu v. 1917.

Consistorul ort. român din Arad.

Nr. 1932/1917.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** pentru ajutoarele, menite a se distribui pentru anul școlar 1917/18, pe seama elevilor ordinari săraci și sărguincioși ai preparandiei ort. române din Arad.

Pentru orientarea reflectanților se adaugă, că la ajutoarele de sub întrebare pot reflecta numai atari tineri, cari au de gând să cerceteze preparandia numită ca elevi regulați și au cel puțin 4 clase medii sau vor fi terminat unul sau mai multe cursuri preparandiale.

Respectivele ajutoare se vor vota exclusiv pe durata anului școlar 1917/18, deci fără de vre'un angajament pentru viitor și se vor pune la dispoziția celor ajutoarați în rate lunare de câte 40 cor.

Toți acei elevi preparandiali, cari în anul școlar 1916/17 au beneficiat de asemenea ajutoare întrucât doresc să fie luați în combinațiune pentru anul școlar viitor, au să se anunțe și ei pe baza acestui concurs; la dincontră nu vor putea fi luați în socotință.

Rugările, ce sunt a se trimite subsemnatului Consistor din partea celor doritori de asemenea ajutoare, vor avea să fie ajustate cu următoare documente:

1. Extras de botez, adecă din matricula bisericească.
2. Testimoniu despre studiul prestat în anul școlar 1916/17.
3. Certificat oficios dela antistia comunală, vidimat de oficiul parohial concernent, despre starea materială a recurentului și respective și a părinților lui. Certificatul să fie compus în termeni concreți, cuprinzând precizarea de aproape a stării materiale, că ce avere are tata și mama recurentului și însuș recurentul, ca moștenire dela rudenii. Certificatele lipsite de aceasta cerință nu vor fi luate în socotință.
4. Document dela antistia comunală despre aceea, că recurentul — dacă a ajuns la vârsta de asentare — e asentat ori aa, și dacă da, pe când este chemat la serviciu de arme.

Actele de sub Nr. 1 și 2, pot se fie și numai copii, dar autenticate la oficiul pprezbiteral, iar certificatul despre starea materială să fie prezentat în original.

Acei elevi preparandiali, cari au fost deja ajutoarați în anul școlar 1916/17 și doresc să fie ajutoarați și în anul școlar viitor, e de ajuns să trimită aici, în termenul concursual, numai documentele cerute în punctul 2, 3 și 4; iar întrucât nu s'ar acomoda vor cădea dela ajutoare.

Rugările reflectanților noi, cari nu ar întruni condițiunile arătate mai sus nu vor putea fi luate în socotință.

În rugări să se arate și adresa — locul și posta ultimă — unde să se trimită rezoluțiunea consistorială.

Arad, din ședința cons. dela 18/31 Maiu 1917.

Consistoriul ort. rom. din Arad.

Concurs.

Direcțiunea subsemnată publică concurs pentru 2 stipendii de câte Cor. 350 din „Fondul pentru ajutoarea elevilor dela seminarul diecezan gr. or. român din Arad“, preliminate pe anul școlar 1917—18, unul pentru un elev din despărțământul teologic și altul pentru un elev din despărțământul pedagogic. La concurs sunt admiși numai elevii născuți în dieceza Aradului.

Concurenții au să adnezeze la petit: 1. Extras de botez. 2. Testimoniu de pe anul școlar 1916—17 (clericii cari au făcut examen de evaluecație de curs pedag. și testimoniu pedagogic). 3. Atestat de paupertate dela antistia comunală vidimat și de oficiul parohial. 4. Să justifice, cum s'a susținut până acum la școală. 5. Mai are și alt stipendiu.

Petitul astfel adjustat să se înainteze până la 1/14 August, direcțiunei institutului ped.-teol. gr.-or. român din Arad.

Arad, 18/31 Maiu 1917.

3—3

Roman Ciorogariu,
director.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor dela școala confesională gr.-or. rom. din **B. Forău-Prisacă** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele venite:

1. Cvarțir cu grădină.
2. Dela comuna bisericească 600 coroane.
3. Intregirea salarului dela stat.
4. Incălzirea salei de învățământ o prestează comuna bisericească.
5. Venitele cantonale.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din B.-Forău, iar recursele lor adresate comitetului parohial, să le înainteze comitetului protopresbiteral gr. or. rom din Belényes — Beiuș.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 4/17 Iunie 1917.

Victor Șandru,
prezident.

Nicolae Ianc,
notar.

In conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea posturilor de învățător-cantor din parohiile mai jos înșirate, se publică concurs cu termin de alegere de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios diecezan, și anume:

I. În *Dernișoara* (Alsöderna) pe lângă beneficiul: 1. Bani gata dela poporeni 500 cor. 2. Pământ arător 8 jughere, valorat în 100 cor. 3. Drept de pășunat pentru 8 vite. 4. Drept de lemne 8 părți. 5. Stolele îndatinate. 6. Pentru școala de repetiție 40 cor. 7. Intregirea asigurată dela stat

II. În *Șumugiu* (Váraduzsopa) pe lângă beneficiul: 1. Bani gata 754 cor. 26 fil. 2. Pământ 8 jughere, valorat în 60 cor. 3. Stolele îndatinate. 4. Folosința unui intravilan. 5. Intregirea dela stat. (Cvarțir acum nu este, dar se va edifica).

III. În *Tășad* (Tasádfő) postul 1. pe lângă beneficiul: 1. Bani gata 868 cor. 2. Folosința unui intravilan. 3. Stolele îndatinate. 4. Intregirea dela stat.

Afară de Șumugiu celelalte au locuințe în natură, cu grădină de legume. Pentru scripturistică și participare la conferințe, se vor da sumele staverite de superioritate. De curățitul și încălzitul salei se vor îngriji parohiile.

Aleșii vor avea a prevedea și învățământul adulților, precum și strana și alte trebuințe cantonale, instruind elevii în cântările bisericești, conducându-i regulat la sf. biserică.

Reflectanții la aceste posturi, sunt poftiți a-și înaintă petitele adjustate cu documentele recerute, adr. sate respectivului comitet parohial, la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din comuna respectivă, spre a se arătă poporului, dovedindu și capabilitatea în tipic și cântare.

Comitetele parohiale.

In conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orăzii-mari, inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru intregirea vacantului post de preot din parohia de clasa I. *Belinț*, tractul *Balinț*, să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- 1). O sesie parohială de 32 jugere;
- 2). Stola legală;
- 3). Locuință în natură, cu intravilan și
- 4). Eventuala intregire de dotație dela stat.

Doritorii de a reflectă la acest post sunt poftiți:

a) A nu se prezentă în parohie până ce se vor înfățișă mai întâiu subsemnatului protoprezbiter, spre a dovedi, că au evaluecația prevăzută pentru parohii de clasa I., conform concluzului sinodului eparhial Nr. 84 din 1910;

b) Întru cât sunt din afară de dieceza Aradului, tot cu ocaziunea acestei prezentări, au să dovedească subsemnatului că, au înalta incuviințare a Venerabilului Conzistor, respective a Prea Sfințitului Domn Episcop diecezan din Arad, ca să poată reflectă la această parohie;

c) Să-și adreseze petițiile concursuale comitetului parohial din *Balinț* și să le aștearnă pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din *Belinț* (Belenceze, Temes m.), instruate conform legilor în vigoare, cu documente în original și în terminul concursual;

d) Tot în acest termin, să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din *Balinț*, spre ași arătă desteritatea în tipic și cântare, respective în celebrarea slujbei dumnezeiești și în oratorie.

Alesul va avea să poarte sarcinile publice după sesie, după locuință și după intravilanul parohial și fără altă remunerație, să catihizeze școlarii gr. or. rom. din parohie

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine:

Gherasim Sêrb,
protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala ort. rom. din comuna Husasău, protopresbiteratul Peșteșului, se publică concurs, cu termen de alegere pe ziua de 2/15 Iulie 1917.

Venite:

1. Locuință cu 2 chilii, cămară și tindă, în localitatea școalei și un intravilan de $\frac{1}{4}$ jugher, lângă școală.

2. 240 cor. bani din repartitie pe popor.

3. Stolele cantonale îndatinate.

4. 8 jughere catastrale pământ arător și fânațe.

5. Intregirea dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post se avizează, că cererile de concurs, adresate comitetului parohial din Husasău, să le înainteze subsemnatului, până cu 8 zile înainte de alegere, având, cu știrea mea, a se prezenta în acest timp în parohie, pentru a-și dovedi aptitudinile în cântare și tipic.

Comitetul parohial:

Filip Teaha,
preot-președinte.

Gheorghe Bordaș,
notar adhoc.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter, inspector școlar.

—□—

2—3

Conform ord. Vener. Consistor Nr. 3343 B. 1916.

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa III-a Husasău**, protopresbiteratul Peșteșului, se publică concurs repetit, cu termen de alegere pe ziua de 24 Iunie 7 Iulie 1917.

Emolumente:

1. Casă parohială și dependențele, cu intravilan de 1200 stângeni pătrați.

2. Pământ parohial de 16 jugăre catastrale, arător și fânațe.

3. Birul preoțesc dela fiecare număr de casă câte-o măsură de cucuruz, sau prețul ei curent. Chiriașii câte-o $\frac{1}{2}$ măsură.

4. Stolele îndatinate și precizate în protocolul comitetului parohial din 3/16 Iulie 1916.

5. Intregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de-a ocupa această parohie sunt invitați a-și înainta rugărilor adresate comitetului parohial din Husasău, Prea Onor. oficiu protopopesc în Mezötelegd, în termenul legal; iar în parohie se vor prezenta cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, pentru a se face cunoscuți popoului, a servi, sau a cânta și predica.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter ort. român.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **cl. III-a din Păiușeni (Paizs)** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. *Uzfructul unui intravilan parohial.*

2. *Birul legal.*

3. *Stolele legale*

4. *Intregirea dela stat.*

Darea publică după beneficiar preoțesc o va solvi alesul.

Reflectanții sunt poștiți, ca recursurile ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Păiușeni, să le subsearnă oficiului ppbiteral din Buteni având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Păiușeni spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cele rituale.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *F. Roxin*, ppbiter

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea posturilor vacante învățăto-rești din protopopiatul Beliului se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

1. *Călăce*, salar în bani 600 cor. și intregirea dela stat.

2. *Chișlaca*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

3. *Craiova*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

4. *Coroiu*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

5. *Cărășeu*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

6. *Dumbrăvița de codru*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

7. *Sânmiclăușul de Binș*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

8. *Șiad-Rogoz*, salar 600 coroane și intregirea dela stat.

9. *Suplac*, salar 600 de cor. și intregirea dela stat.

10. *Susag-Tâlmăciu*, salar 600 de coroane și intregirea dela stat.

11. *Tăgădău*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

12. *Ursad-Pocluse-Hodișel*, salar 600 de cor. și intregirea dela stat.

13. *Urvișiu de Binș*, salar 600 cor. și intregirea dela stat.

La școalele acestea sunt locuințe acomodate și grădini de legume pentru învățători precum și stole cantonale îndatinate.

Recurenții amăsurat prescrișelor §-lui 58. din regulamentul școlar au a-și înainta suplicele adresate comitet. parohial la subscrisul în Feketegyörös, având a-se prezenta la sf. biserică din comunele la cari reflectează pentru a-și dovedi iscusința în tipic și în cântări.

F. Giriș la 3/16 Iunie 1917.

Petru Serbu.
protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea următoarelor parohii vacante din protopopiatul Beliului se publică concurs cu termen de alegere după expirarea intervalului de **30 zile** dela prima publicare.

1. *Archiș*, dotațiunea e: pământ parohial de 10 jug, catastr. bir dela toată casa câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz, stolele îndatinate și congrua, parohia e de **cl. III.**

2. *Bochia-Benești*, de **clasa III.**, beneficiul e: bir câte una măsură cucuruz dela fiecare casă, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat.

3. *Cărășeu*, de **clasa II.**, emolumentele sunt: pământ parohial de 5 cubule, un intravilan de 600□, bir dela toată casa câte una măsură de bucate, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat, arânda casei pentru preot o va plăti comuna bisericească.

4. *Cumânești*, de **clasa III.**, dotațiunea e: pământ parohial de 12 jug. catastr. stolele obicinuite, întregirea dotațiunii dela stat.

5. *Hașmaș — B. Urviș — Clit*, de **clasa III.**, emolumentele sunt: pământ parohial de 12 jugăre, din Urviș și Clit, bir câte o $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz dela toată casa, din Hașmaș câte o ziuă de lucru de familie, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat.

6. *Mărăuș*, de **clasa III.**, beneficiul e: pământ de 15 jug. catastr., bir câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz dela fiecare casă, un intravilan de 800□, stolele uzuat și întregirea dotațiunii din visteria statului.

7. *Nermiș*, de **clasa III.**, beneficiul e: casă parohială și grajd, pământ parohial de 3 jug., bir dela fiecare casă câte o măsură grâu și cucuruz, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat.

8. *Sic M.*, de **clasa III.**, beneficiul este: pământ parohial de 15 jug., dela fiecare casă câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz bir, stolele uzuat și întregirea dotațiunii dela stat.

9. *Suplac*, de **clasa II.**, dotațiunea e: pământ parohial de $4\frac{1}{2}$ jug., bir dela fiecare casă câte una măsură cucuruz, stolele îndatinate, pentru cel îndreptățit e asigurată maximul dotațiunii dela stat.

10. *Ūrsad cu $\frac{1}{3}$ din Hodișel și Poclușe*, de **clasa III.**, beneficiul e: bir câte una măsură de cucuruz dela casă, din Hodișel însă câte $\frac{1}{2}$ măsură și câte o zi de lucru cu mâinile, pământ parohial 15 jug. cadastrale, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat.

În toate comunele acestea sunt competențe de pășunat pentru vite. Cei aleși afară de Nermiș se vor îngriji de locuințe.

Reflectanții până la alegere, sunt poftiți a se prezenta în cutare Duminecă ori serbătoare la sfintele biserici pentru a cânta, ori celebra și predică, având relursele a-le înaintă la subscrisul în Feketegyörös.

F. Griș. la 3/16 Iunie 1917.

Petru Serbu,
protopop.

—□—

3—3

Pentru întregirea vacantului post de preot-paroh din parohia de **clasa I. Bara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie de pământ, parte arător, parte fână;
2. Intravilan parohial de $\frac{3}{4}$ jugăr;
3. Stolele legale și
4. Eventuala întregire de dotațiune dela stat.

Alesul va purta sarcinile publice după sesie.

De asemenea se obligă ca, fără altă remunerație, să catihizeze școlarii gr. or. rom. din parohie.

Doritorii de a reflecta la acest post, pe lângă respectarea § lui 33 din Regulamentul pentru parohii, au să dovedească:

a) Că posedă calificația pretinsă prin concluzul sinodului eparhial de sub Nr. 84/1910 și

b) Că îndeplinesc toate condițiile concursuale.

Întrunirea acestor condiții trebuie să o dovedească oficiul protopresbiteral de-odată cu însinuarea dorinții de-a se prezenta poporului.

Întrucât sunt din alte dieceze, trebuie să dovedească, totatunci că, au consimțământul Consistorului, respective al Episcopului diecezan, de a reflecta la această parohie.

Sunt poftiți mai departe ca, în termenul concursual, să se prezinte într-o Duminecă sau într-o sârbătoare în sf. biserică din Bara (Barafalva, Krassó-Szörény megye) spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, eventual în slujire și în oratorie.

Petițiile, instruate cu documentele de lipsă, în senzul indicat mai sus, se trimt comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes megye), în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

3—3

Tipografia diecezană

execută cele mai moderne lucrări în branșa tipografică: cărți, reviste, foi volante, invitări de cununie și logodnă, bilete de vizită, extrase de botez, registre, note :: muzicale etc. etc. ::

Arad, str. Deák F. nr. 35.

Telefon p. oraș și com. nr. 266.